

# ความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

## The Priority Needs of Academic Management of Private Secondary School Based on the Concept of Creative and Innovative Thinking Skills

อมรรัตน์ ศรีพอ<sup>1</sup>, รัชชัญญา ภูษาแก้ว<sup>1</sup> และ พฤทธิ ศิริบริรักษ์<sup>1</sup>

Amornrat Sripor<sup>1</sup>, Rabkwan Poosakaew<sup>1</sup> and Pruet Siribanpitak<sup>1</sup>

<sup>1</sup>หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<sup>1</sup>Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Faculty of Education, Chulalongkorn University

Received: May 1, 2019

Revised: June 4, 2019

Accepted: June 4, 2019

### บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ประชากรของการวิจัย คือ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญที่เปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 532 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 223 โรงเรียน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน รวม 636 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับความสำคัญด้วยวิธี Priority Needs Index (PNI<sub>modified</sub>) ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้มีลำดับความสำคัญสูงสุด (PNI<sub>modified</sub> = 0.278) รองลงมา คือ การวัดผลและประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ ในด้านทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พบว่า การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ มีลำดับความสำคัญสูงสุด (PNI<sub>modified</sub> = 0.295) ส่วนด้านทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม พบว่า การคิดแนวขวาง มีลำดับความสำคัญสูงสุด (PNI<sub>modified</sub> = 0.283)

**คำสำคัญ:** การบริหารวิชาการ, ทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์, ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

### Abstract

The purpose of this study was to study the priority needs of academic management of private secondary schools based on the concept of creative and innovative thinking skills. The population was 532 Private Secondary Schools in Thailand that provided instructed up to Matayom 6 under the

Office of the Private Education Commission. The sample groups used in this study were 223 private secondary schools which were selected using multi-stage random sampling. The instrument used in this study was a 5-level rating scaled questionnaire to ask about the current conditions and the desirable conditions of the academic management of private secondary schools based on the concept of creative and innovative thinking skills. The questionnaire was completed by 636 people consisted of school directors, deputy directors, and teachers. The data were analyzed using descriptive statistics frequency distribution, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and prioritizing needs using the priority needs index ( $PNI_{modified}$ ). The research found that the highest priority needs in academic management of private secondary schools based on the concept of creative and innovative thinking skills is learning management ( $PNI_{modified} = 0.278$ ). followed by learning assessment/evaluation and curriculum development, in order. The research found that the highest priority need for creative thinking skills is original thinking ( $PNI_{modified} = 0.295$ ). when looking at the innovative thinking skills, the highest priority need was lateral thinking ( $PNI_{modified} = 0.283$ ).

**Keywords:** academic management, creative thinking skill, innovative thinking skill



## บทนำ

ทักษะด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creative and Innovative thinking skills) นับว่าเป็นทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสำหรับการเรียนรู้ที่สำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 ดังที่ (อนุชา โสมาบุตร, 2556, น. 1) กล่าวไว้ว่า หากผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์แล้ว ย่อมมีโอกาสที่จะเป็นไปได้ในการพัฒนาเป็นนวัตกรรมต่อไป (วิณา ประชากุล, 2549, น. 37 - 48) เสนอแนวคิดสนับสนุนไว้ว่า การพัฒนาและการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จำเป็นที่จะต้องบ่มเพาะตั้งแต่เยาว์วัยและต่อยอดมาจนถึงระดับมัธยมศึกษา เพื่อเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรบุคคลของชาติในอนาคต สอดคล้องกับ (ทิศนา ขัมมณี, 2556, น.43) ที่ว่าทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรมจะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจที่จะเห็นได้ชัดเจนว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นอีกหนึ่งความจำเป็นที่ช่วยให้องค์กรเติบโต และสร้างมูลค่าทางธุรกิจของบริษัทให้เติบโตด้วย ประกอบกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของภูมิภาคอาเซียนและสังคมโลก ชี้ให้เห็นถึงการก้าวกระโดดของเทคโนโลยีที่นำไปสู่การเป็นสังคมดิจิทัล ซึ่ง

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล โดยได้มีการผลักดันนโยบายการปรับเปลี่ยนประเทศให้ก้าวสู่ Thailand 4.0 ที่เน้นขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวความคิดของ (Harkins, 2008, pp. 2 - 5) ที่ว่าการศึกษา 4.0 เป็นยุคของการผลิตนวัตกรรม โรงเรียนเป็นแหล่งที่มีการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง โดยเฉพาะครูซึ่งมีบทบาทสำคัญด้านการสอน ครูคือแหล่งสร้างนวัตกรรม ต้องทำให้นักเรียนสร้างและขยายองค์ความรู้โดยการให้วงจรผลสะท้อนกลับจากการสร้างนวัตกรรมเชิงบวก ทำให้ความรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งในชีวิตการเรียนและการทำงาน

สืบเนื่องจากบทบาทของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการคิดเชิงนวัตกรรม ในฐานะของการเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเติบโตและสร้างความสามารถในการแข่งขันภายใต้เศรษฐกิจและสังคมยุคดิจิทัล ส่งผลให้การจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนจากจากกระบวนทัศน์แบบดั้งเดิม (tradition paradigm) ไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ (new paradigm) ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

รู้ ด้วยการพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักกระบวนการในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ต้องเน้นทักษะกระบวนการคิดที่สามารถเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างสร้างสรรค์เพื่อตอบโจทย์ของการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยในขณะนี้ ซึ่งสถานศึกษาต่าง ๆ จะต้องพัฒนานวัตกรรม หรือนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องอาศัยทักษะการคิดที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์ หรือที่เรียกว่าทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมซึ่งเป็นทักษะความคิดพื้นฐานในการทำให้เกิดนวัตกรรมในองค์กร โดยอาศัยความร่วมมือของครูเพื่อขับเคลื่อนผลลัพธ์ คือคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ แนวคิด วิธีการ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องก็จะทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2555, น. 117 - 128) ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องมีกลยุทธ์ด้านการบริหารวิชาการมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและเป็นเครื่องมือที่จะดำเนินการศึกษาตามภารกิจหลักในการบริหารงานในสถานศึกษา โดยกำหนดนโยบายและแผนการจัดการเรียนรู้พร้อมทั้งแนวปฏิบัติของครูผู้สอนไว้ให้ชัดเจนรวมถึงการส่งเสริมให้ครูอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สำหรับครูผู้สอนในฐานะผู้ปฏิบัติต้องเข้าใจนโยบายและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลที่เน้นการกระตุ้น ปลุกฝัง และพัฒนาทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ย่อมส่งผลให้การจัดการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลมีคุณภาพมากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559, น. 51 - 52) ที่ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์และวางเป้าหมายที่สามารถตอบสนองการพัฒนาที่สำคัญในด้านการพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สามารถฝึกคิดในเชิงสร้างสรรค์และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น

การศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาของชาติ รับผิดชอบจัดการศึกษาให้กับเด็กไทยตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล 1 - 3) จนถึง

มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนนักเรียนในระบบ คิดเป็นร้อยละ 30 ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของทั้งประเทศโดยประมาณ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560 น. 52 - 53) ซึ่งจากการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ส่งเสริมการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2556 - 2560 ที่ผ่านมาพบว่า การจัดการศึกษาเอกชนประเภทสามัญยังประสบปัญหาภายใน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านประสิทธิภาพและศักยภาพการแข่งขันของสถานศึกษา นอกจากสภาพปัญหาภายในแล้ว การศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษายังต้องเผชิญกับความท้าทายจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่สำคัญได้แก่ สภาวะแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองทั้งภายนอกและภายในประเทศ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สภาวะประชากรวัยเรียนที่ลดลง ได้ส่งผลเป็นความท้าทายต่อระบบการศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนต้องมีการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยใช้กระบวนการที่มีความน่าเชื่อถือ สถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการที่ดีในการขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานให้เป็นไปตามภารกิจและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้โดยการสร้างความเข้มแข็งจากภายในเพื่อสร้างโอกาสทางการแข่งขันที่สำคัญ คือ การบริหารวิชาการที่โดดเด่น ดึงดูดและทันสมัย สร้างคุณภาพของผู้เรียนให้มีทักษะที่สนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต นั่นคือการบริหารวิชาการที่เน้นทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม เพื่อย่อยทอดสู่การประกอบอาชีพในอนาคต ดังนั้น ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมองเห็นความสำคัญของการบริหารวิชาการตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมจะต้องหาวิธีการปฏิบัติงานที่เหมาะสม นั่นคือ การกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อปลายทางที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้การประเมินความต้องการจำเป็นจึงเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการบริหารวิชาการเพื่อการวางแผนและนำไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการจัดลำดับความสำคัญของทักษะที่จำเป็นด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล เพื่อให้ได้สิ่งที่ปรารถนาในอนาคต การประเมินความต้องการจำเป็น (Priority needs assessment) เป็นความรู้ความสามารถที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนจำเป็นต้องมีเพื่อใช้ในการศึกษาให้ได้สารสนเทศ

สำหรับประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ เพื่อให้มีน้ำหนักหรือหลักฐานที่เพียงพอในการสร้างความมั่นใจและดำเนินการพัฒนาผู้เรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช (2550) ที่ว่า การประเมินความต้องการจำเป็นเป็นการสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากมีความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบันกับสภาพที่ควรจะเป็น จึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การวางแผนและการกำหนดแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นและสนองความต้องการได้ตรงจุด

จากที่มาและความสำคัญรวมถึงปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านคุณภาพการบริหารงานวิชาการเป็นการเพิ่มโอกาสและเสริมความแข็งแกร่งด้านวิชาการให้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนต่อไป

### วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

### แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ โดยการศึกษาและสังเคราะห์จากแนวคิดการบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายงานวิชาการของ Alqefari (2010) Cortina (2011) กระทรวงศึกษาธิการ (2550) รุ่ง ชัชดาพร เวหะชาติ (2550) (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, น. 3 - 4) ปองสิน วิเศษศิริ (2555) และได้ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 (Bellanca and Brandt, 2010) ซึ่งได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนของครูและการประเมินผล และพบว่าปัจจัยสำคัญในระดับโรงเรียนที่ส่งกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมากที่สุด คือ หลักสูตรที่ผ่านการรับรองและเห็นผลจริง กระบวนทัศน์ของหลักสูตร และการประเมินที่ต่างจากเดิมซึ่งมีความจำเป็นในศตวรรษที่ 21

แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative thinking skills) โดยการศึกษาเอกสารและสังเคราะห์จากแนวคิดของ (Guilford, 1950, p.138) (Guilford and Hoepfner, 1971, pp. 125 - 143) Torrance (1974, 1984) Hadani and Jaeger (2015) (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2555, น. 30) และจัดกลุ่มทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 9 ทักษะ ใช้เป็นกรอบแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการวิจัยครั้งนี้ คือ (1) การคิดเชิงจินตนาการ (Imaginative thinking) 1.1) การคิดจินตนาการ (Imagination) หมายถึง การคิดล่วงหน้าออกมาเป็นเรื่องราวในอนาคต เพื่อหาความเชื่อมโยงและสะท้อนความเข้าใจออกมาเป็นภาพ 1.2) การคิดทำนาย (Prediction) หมายถึง การคาดการณ์หรือการคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นโดยใช้เหตุผล องค์ความรู้และประสบการณ์ที่มี (2) ความคิดยืดหยุ่นคล่องตัวและหลักแหลม (Agile thinking) 2.1) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง การคิดหาคำตอบได้หลากหลาย ผสานและดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่เพื่อสร้างสิ่งใหม่มาทดแทนหรือแก้ปัญหา 2.2) ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง การคิดหาคำตอบได้รวดเร็ว และมีปริมาณการตอบสนองได้มากในเวลาจำกัด 2.3) ความคิดละเอียดหลักแหลม (Penetration and Elaboration) หมายถึง การมองเห็นรายละเอียดที่คนอื่นมองไม่เห็นได้อย่างลึกซึ้งเป็นขั้นตอน และขยายรายละเอียดของความคิดครั้งแรกให้เห็นภาพชัดเจนและได้ความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยอาศัยประสบการณ์ (3) การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ (Original thinking) 3.1) ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง การคิดสิ่งแปลกใหม่ที่แตกต่างไม่ซ้ำกับความคิดคนอื่น การนำเอาความรู้เดิมมาดัดแปลงและประยุกต์ให้เป็นสิ่งใหม่ 3.2) การคิดนิยามใหม่ (Redefinition) หมายถึง การคิดพลิกแพลงแตกต่างไปจากความคิดเดิม สามารถมองเห็นประโยชน์หรือการใช้วัตถุสิ่งของได้อย่างหลากหลายภายใต้สถานการณ์ที่จำกัด (4) การคิดเอาชนะอุปสรรค (Grit) 4.1) การคิดตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง การกลั่นกรองความคิด การวิเคราะห์ปัญหาหรือโอกาสและเลือกคำตอบที่ดีที่สุดที่เป็นไปได้เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ 4.2) ความคิดก้าวข้ามเครื่องกีดขวาง (Resistance to premature closure) หมายถึง การคิดทบทวนและพิจารณาอย่างรอบคอบ ด้วย

ความอดทนไม่ยอมแพ้ต่อปัญหาหรืออุปสรรคที่มาขัดขวาง ไม่เลิกล้มง่ายและไม่ถวนสรุปในทันที

แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative thinking skills) โดยการศึกษาเอกสารและสังเคราะห์จากแนวคิดของ Australian Government, Department of Education (2009) (Horth and Buchner, 2014, pp. 8 - 10) Universal class (1999-2019) ศศิมา สุขสว่าง (2561) และสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม และจัดกลุ่มทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม เป็น 5 กลุ่ม ประกอบด้วย 10 ทักษะ ดังนี้ (1) การคิดแสวงหาและกล้าลงมือทำ (Initiative) 1.1) การกล้าคิด กล้าทำ อยากรู้ อยากเห็น (Get curious and play like a child) หมายถึง ความอยากรู้ อยากเห็น กล้าคิด กล้าทำในสิ่งใหม่ที่ไม่เคยกระทำมาก่อน 1.2) การให้ความสนใจและแสวงหามุมมองใหม่ (Paying attention) หมายถึง ความสามารถในการสังเกต และการไตร่ตรองอย่างเอาใจใส่ การมองเห็นรายละเอียด และความแตกต่างในมุมมองใหม่ การคิดแสวงหาวิธีใหม่ (2) การคิดแก้ไขและเข้าใจตัวบุคคล (Self efficacy) 2.1) การยอมรับข้อผิดพลาดเพื่อหาทางแก้ไข (Learn to fail) หมายถึง การคิดพิจารณาบทวนข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นมาเป็นบทเรียน และหาแนวทางใหม่มาแก้ไขความผิดพลาดที่เกิดขึ้น 2.2) การเข้าใจความต้องการของปัจเจกบุคคล (Empathy) หมายถึง การคิดถึงคุณค่า คุณค่าหรือประสบการณ์ส่วนบุคคล และการเข้าใจผู้ร่วมงานอย่างลึกซึ้ง (3) การคิดแนวขวาง (Lateral thinking) 3.1) การคิดนอกกรอบ (Thinking outside the box) หมายถึง การคิดแตกต่างไปจากรูปแบบเดิมที่เป็นอยู่ การคิดในมุมกลับจากแนวความคิดเดิมเพื่อให้เกิดเป็นแนวทางใหม่ 3.2) การ

คิดแบบกว้างและเลือกวิธีที่ดีที่สุด (Generate and select one or more ideas) หมายถึง การคิดอย่างหลากหลาย และซับซ้อน และพิจารณาเลือกแนวคิดอย่างน้อยหนึ่งรายการที่ดีที่สุด (4) การคิดเชื่อมโยง (Combinatorial thinking) 4.1) การคิดแบบผสมผสาน (Intersectional thinking) หมายถึง การคิดแบบเปิดกว้าง แล้วนำความคิดนั้นมาบูรณาการ และคาดการณ์ความน่าจะเป็นโดยการให้เหตุผลและสร้างความเชื่อมโยง 4.2) การคิดเป็นภาพ (Visual thinking) หมายถึง การคิดจินตนาการให้มองเห็นภาพใหญ่หรือภาพรวมในอนาคต และใช้ภาพนั้นเล่าเรื่องแทนการอธิบายรายละเอียด (5) การคิดสร้างต้นแบบนวัตกรรม (Innovative thinking) 5.1) การประเมินความคิดเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Evaluate the idea) หมายถึง การตรวจสอบและประเมินด้วยตนเองและผู้อื่น เพื่อให้แน่ใจว่าแนวคิดหรือสิ่งที่ค้นพบนั้นมีความเหมาะสมใช้ได้จริงและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ 5.2) การคิดสร้างต้นแบบ (Prototype) หมายถึง การนำเอาความคิดที่คัดเลือกไว้แล้วมาคิดสร้างต้นแบบหรือชิ้นงานนวัตกรรมที่ใช้แก้ปัญหาเพื่อทดสอบแนวคิด

แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็น (Priority needs) โดยการศึกษาเอกสารและสังเคราะห์จากแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช (2550) โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ด้วยการใช้เทคนิคหรือการคำนวณค่าดัชนี Modified Priority Need Index ( $PNI_{modified}$ ) จากสูตร  $PNI_{modified} = (I - D)/D$  เพื่อระบุความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

## กรอบแนวคิดการวิจัย



## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม และนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาความต้องการ

จำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

## ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญที่เปิดทำการเรียนการสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่

6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน  
จำนวน 532 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ  
ที่เปิดทำการเรียนการสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6  
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดย  
คำนวณจากสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์  
แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 108) ที่ระดับความ  
เชื่อมั่น 95 % (Confidence Interval) ได้กลุ่มตัวอย่าง  
จำนวน 223 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบ  
หลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน  
1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้า  
ฝ่ายวิชาการระดับมัธยม 1 คน และครูผู้สอนระดับมัธยม  
2 คน รวมโรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 892 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความ  
คิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์  
ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตาม  
แนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิด  
เชิงนวัตกรรม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสาร  
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วน ส่วน  
ที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น  
แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ  
อายุ ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน และ  
ระดับการศึกษาสูงสุด ส่วนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพ  
ที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา  
เอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะ  
การคิดเชิงนวัตกรรม จำนวน 27 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบ  
มาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยเครื่องมือที่  
ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา  
(Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดค่า  
ดัชนี คือ IOC (Item Objective Congruence) ซึ่งพิจารณา  
เลือกค่า IOC มากกว่า (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) หลัง  
จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่ม  
ตัวอย่าง ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รอง  
ผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ  
และครูผู้สอนระดับมัธยม รวมทั้งสิ้น 30 คน และนำข้อมูล  
ที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการ

คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient)  
ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 - 204) ได้  
ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มี  
ค่าเท่ากับ 0.987

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้หนังสือนำจากมหาวิทยาลัย เพื่อประสาน  
งานขอความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย  
ครั้งนี้ และกำหนดรหัสแบบสอบถามตามขนาดโรงเรียน  
และภูมิภาค จำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 223 โรงเรียน ส่ง  
แบบสอบถามจำนวน 892 ฉบับ ภายหลังจากได้รับ  
แบบสอบถามกลับคืนมาผู้วิจัยทำการตรวจสอบความ  
ครบถ้วนของการตอบแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามที่มี  
การตอบอย่างสมบูรณ์จำนวน 636 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ  
71.30 ซึ่งถือว่าเป็นอัตราการตอบกลับที่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี  
มาก (Berdie, Anderson, & Niebuhr, 1986)

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดย  
การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์สภาพ  
ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ  
โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิด  
ริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ใช้การหา  
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยของ  
สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาวิเคราะห์ความ  
ต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา  
เอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และ  
ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยใช้วิธี Priority Needs  
Index (PNImodified) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550, น. 279)  
เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและ  
สภาพที่พึงประสงค์ และจัดลำดับความต้องการจำเป็น  
ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตาม  
แนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิด  
เชิงนวัตกรรมจากค่าดัชนี PNImodified แล้วนำเสนอใน  
รูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

## ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็น แนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิด  
ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตาม เชิงนวัตกรรม

### ตาราง 1

ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และ  
ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

| การบริหารวิชาการ<br>โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน                                          | สภาพปัจจุบัน |      |         | สภาพที่พึงประสงค์ |      |       | PNI <sub>modified</sub> | ลำดับความ<br>ต้องการจำเป็น |
|--------------------------------------------------------------------------------------|--------------|------|---------|-------------------|------|-------|-------------------------|----------------------------|
|                                                                                      | $\bar{X}$    | SD   | แปลผล   | $\bar{X}$         | SD   | แปลผล |                         |                            |
| การพัฒนาหลักสูตร                                                                     | 3.36         | 0.70 | ปานกลาง | 4.28              | 0.58 | มาก   | 0.275                   | 3                          |
| 1. ทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์                                                     | 3.34         | 0.72 | ปานกลาง | 4.26              | 0.60 | มาก   | 0.274                   | 2                          |
| 1.1) การคิดจินตนาการและการคิด<br>ทำนาย                                               | 3.33         | 0.81 | ปานกลาง | 4.24              | 0.66 | มาก   | 0.272                   | 3                          |
| 1.2) ความคิดยืดหยุ่น การคิดคล่อง<br>ตัวและการคิดละเอียดหลักแหลม                      | 3.29         | 0.84 | ปานกลาง | 4.23              | 0.68 | มาก   | 0.284                   | 1                          |
| 1.3) ความคิดริเริ่มและการคิดนิยาม<br>ใหม่                                            | 3.36         | 0.83 | ปานกลาง | 4.27              | 0.68 | มาก   | 0.273                   | 2                          |
| 1.4) การคิดตัดสินใจ และความคิด<br>ก้าวข้ามเครื่องกีดขวาง                             | 3.39         | 0.86 | ปานกลาง | 4.30              | 0.69 | มาก   | 0.269                   | 4                          |
| 2. ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม                                                           | 3.37         | 0.74 | ปานกลาง | 4.30              | 0.62 | มาก   | 0.275                   | 1                          |
| 2.1) การกล้าคิด กล้าทำ อยากรู้<br>อยากเห็น การให้ความสนใจและ<br>แสวงหามุมมองใหม่     | 3.40         | 0.85 | ปานกลาง | 4.33              | 0.70 | มาก   | 0.273                   | 4                          |
| 2.2) การยอมรับข้อผิดพลาดเพื่อ<br>หาทางแก้ไขและการเข้าใจความ<br>ต้องการของปัจเจกบุคคล | 3.41         | 0.85 | ปานกลาง | 4.29              | 0.70 | มาก   | 0.259                   | 5                          |
| 2.3) การคิดนอกกรอบและการคิด<br>แบบกว้างและเลือกวิธีที่ดีที่สุด                       | 3.34         | 0.86 | ปานกลาง | 4.29              | 0.71 | มาก   | 0.283                   | 1                          |
| 2.4) การคิดแบบผสมผสานและการ<br>คิดเป็นภาพ                                            | 3.37         | 0.87 | ปานกลาง | 4.32              | 0.69 | มาก   | 0.281                   | 3                          |
| 2.5) การประเมินความคิดเพื่อ<br>ปรับปรุงพัฒนาและการคิดสร้าง<br>ต้นแบบ                 | 3.34         | 0.84 | ปานกลาง | 4.28              | 0.72 | มาก   | 0.282                   | 2                          |
| การจัดการเรียนรู้                                                                    | 3.39         | 0.70 | ปานกลาง | 4.33              | 0.59 | มาก   | 0.278                   | 1                          |
| 1. ทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์                                                     | 3.37         | 0.74 | ปานกลาง | 4.32              | 0.62 | มาก   | 0.286                   | 1                          |
| 1.1) การคิดจินตนาการและการคิด<br>ทำนาย                                               | 3.36         | 0.84 | ปานกลาง | 4.32              | 0.69 | มาก   | 0.286                   | 2                          |
| 1.2) ความคิดยืดหยุ่น การคิดคล่อง<br>ตัว และการคิดละเอียดหลักแหลม                     | 3.36         | 0.82 | ปานกลาง | 4.31              | 0.69 | มาก   | 0.284                   | 4                          |

|                                                                               |      |      |         |      |      |     |       |   |
|-------------------------------------------------------------------------------|------|------|---------|------|------|-----|-------|---|
| 1.3) ความคิดริเริ่มและการคตินิยามใหม่                                         | 3.35 | 0.84 | ปานกลาง | 4.32 | 0.68 | มาก | 0.289 | 1 |
| 1.4) การคิดตัดสินใจ และความคิดก้าวข้ามเครื่องกีดขวาง                          | 3.36 | 0.84 | ปานกลาง | 4.32 | 0.69 | มาก | 0.285 | 3 |
| 2. ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม                                                    | 3.40 | 0.73 | ปานกลาง | 4.35 | 0.61 | มาก | 0.273 | 2 |
| 2.1) การกล้ำคิด กล้าทำ อยากรู้ อยากเห็น การให้ความสนใจและแสวงหามุมมองใหม่     | 3.43 | 0.85 | ปานกลาง | 4.38 | 0.66 | มาก | 0.276 | 1 |
| 2.2) การยอมรับข้อผิดพลาดเพื่อหาทางแก้ไขและการเข้าใจ ความต้องการของปัจเจกบุคคล | 3.42 | 0.81 | ปานกลาง | 4.35 | 0.71 | มาก | 0.273 | 3 |
| 2.3) การคิดนอกกรอบและการคิดแบบกว้างและเลือกวิธีที่ดีที่สุด                    | 3.41 | 0.83 | ปานกลาง | 4.33 | 0.70 | มาก | 0.269 | 5 |
| 2.4) การคิดแบบผสมผสานและการคิดเป็นภาพ                                         | 3.40 | 0.84 | ปานกลาง | 4.34 | 0.69 | มาก | 0.276 | 1 |
| 2.5) การประเมินความคิดเพื่อปรับปรุงพัฒนาและการคิดสร้างต้นแบบ                  | 3.40 | 0.78 | ปานกลาง | 4.33 | 0.70 | มาก | 0.273 | 3 |
| การวัดผลและประเมินผล                                                          | 3.38 | 0.68 | ปานกลาง | 4.32 | 0.62 | มาก | 0.277 | 2 |
| 1. ทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์                                              | 3.37 | 0.73 | ปานกลาง | 4.32 | 0.64 | มาก | 0.285 | 1 |
| 1.1) การคิดจินตนาการและการคิดทำนาย                                            | 3.40 | 0.78 | ปานกลาง | 4.32 | 0.72 | มาก | 0.27  | 4 |
| 1.2) ความคิดยืดหยุ่น การคิดคล่องตัวและการคิดละเอียดหลักแหลม                   | 3.35 | 0.81 | ปานกลาง | 4.33 | 0.68 | มาก | 0.292 | 2 |
| 1.3) ความคิดริเริ่มและการคตินิยามใหม่                                         | 3.35 | 0.84 | ปานกลาง | 4.33 | 0.72 | มาก | 0.295 | 1 |
| 1.4) การคิดตัดสินใจ และความคิดก้าวข้ามเครื่องกีดขวาง                          | 3.36 | 0.82 | ปานกลาง | 4.31 | 0.72 | มาก | 0.283 | 3 |
| 2. ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม                                                    | 3.40 | 0.69 | ปานกลาง | 4.32 | 0.63 | มาก | 0.271 | 2 |
| 2.1) การกล้ำคิด กล้าทำ อยากรู้ อยากเห็น การให้ความสนใจและแสวงหามุมมองใหม่     | 3.45 | 0.82 | ปานกลาง | 4.35 | 0.70 | มาก | 0.263 | 5 |
| 2.2) การยอมรับข้อผิดพลาดเพื่อหาทางแก้ไขและการเข้าใจ ความต้องการของปัจเจกบุคคล | 3.38 | 0.78 | ปานกลาง | 4.33 | 0.72 | มาก | 0.282 | 1 |
| 2.3) การคิดนอกกรอบและการคิดแบบกว้างและเลือกวิธีที่ดีที่สุด                    | 3.37 | 0.79 | ปานกลาง | 4.31 | 0.69 | มาก | 0.277 | 2 |
| 2.4) การคิดแบบผสมผสานและการคิดเป็นภาพ                                         | 3.41 | 0.82 | ปานกลาง | 4.31 | 0.71 | มาก | 0.265 | 4 |
| 2.5) การประเมินความคิดเพื่อปรับปรุงพัฒนาและการคิดสร้างต้นแบบ                  | 3.38 | 0.83 | ปานกลาง | 4.29 | 0.73 | มาก | 0.269 | 3 |
| รวม                                                                           | 3.38 | 0.65 | ปานกลาง | 4.31 | 0.55 | มาก | 0.275 |   |

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ด้านการจัดการเรียนรู้มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ( $PNI_{modified} = 0.278$ ) รองลงมา คือ การวัดผลและประเมินผล ( $PNI_{modified} = 0.277$ ) และการพัฒนาหลักสูตร ( $PNI_{modified} = 0.275$ ) ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในภาพรวม ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ความคิดริเริ่มและการคิดนิยามใหม่ ( $PNI_{modified} = 0.295$ ) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร ความคิดยืดหยุ่น การคิดคล่องตัวและการคิดละเอียดหลักแหลม มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ( $PNI_{modified} = 0.284$ ) ด้านการจัดการเรียนรู้ ความคิดริเริ่มและการคิดนิยามใหม่ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ( $PNI_{modified} = 0.289$ ) ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผล ความคิดริเริ่มและการคิดนิยามใหม่ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ( $PNI_{modified} = 0.295$ )

ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมในภาพรวม ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การคิดนอกกรอบและการคิดแบบกว้างและเลือกวิธีที่ดีที่สุด ( $PNI_{modified} = 0.283$ ) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร การคิดนอกกรอบและการคิดแบบกว้างและเลือกวิธีที่ดีที่สุด มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ( $PNI_{modified} = 0.283$ ) ด้านการจัดการเรียนรู้ การกล้าคิดกล้าทำ อยากรู้ อยากเห็น การให้ความสนใจและแสวงหามุมมองใหม่ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ( $PNI_{modified} = 0.276$ ) ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผล การยอมรับข้อผิดพลาดเพื่อหาทางแก้ไขและการเข้าใจความต้องการของปัจเจกบุคคล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ( $PNI_{modified} = 0.282$ )

### การอภิปรายผล

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการ

คิดเชิงนวัตกรรม ในด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ( $PNI_{modified} = 0.278$ ) และสภาพปัจจุบันมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนมีส่วนสำคัญยิ่งในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยครูสามารถที่จะจัดสถานการณ์ที่จะส่งเสริมความยืดหยุ่น ความคล่องในการคิด และความคิดริเริ่มในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ ความคิดสร้างสรรค์เป็นการแก้ปัญหาในระดับสูง ซึ่งสามารถจัดการเรียนการสอนให้พัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ได้ (De Cecco, 1968, p. 459) สอดคล้องกับผลการวิจัยของสเตอร์นเบิร์ก (Sternberg, 2010, pp. 325-338) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง Creative Thinking in the Classroom พบว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในตัวนักเรียน ได้แก่ การคิด ประดิษฐ์ ค้นพบ อภิปราย จินตนาการ และการคาดการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนและแรงกระตุ้นจากครูทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ กล้าตัดสินใจ สามารถพัฒนาสมรรถนะด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ ในทางกลับกัน เฟลมิธ (Fleith, 2010, pp. 148-153) ระบุว่าทัศนคติเชิงลบของครูที่ทำลายความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน คือ ขอบควบคุม สอนเพื่อมุ่งสอบ เคร่งครัด กฎระเบียบ มุ่งเน้นวิชาการตามหลักสูตร และไม่มีเวลาให้นักเรียนทำกิจกรรม ส่วนบรรยากาศห้องเรียนที่ยับยั้งความคิดสร้างสรรค์ คือ นักเรียนไม่ได้แสดงความคิดเห็น ความเป็นอยู่กละเลย ครูไม่ยอมรับข้อผิดพลาดของนักเรียน คำตอบที่ถูกมีเพียงคำตอบเดียว ซึ่งสอดคล้องกันกับงานวิจัยของฮาล เกรเกอร์สัน (อ้างถึงใน Wagner, 2018, p. 38) ที่กล่าวถึงการสูญเสียความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า เด็กสี่ขวบจะมีการตั้งคำถามตลอดเวลา แต่พออายุหกขวบครึ่งก็จะเลิกตั้งคำถามแล้ว เพราะเด็กได้เรียนรู้อย่างรวดเร็วว่าครูให้ความสำคัญกับคำตอบที่ถูกต้องมากกว่าคำถามชวนขบคิด ยิ่งนักเรียนระดับมัธยมปลายแทบไม่แสดงความคิดเห็น และเมื่อพวกเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่และทำงานในองค์กร ก็ได้กำจัดความคิดสร้างสรรค์ของตนเองไปหมดแล้ว และจากผลการสัมภาษณ์หนุ่มสาววัย 20 กว่า ๆ ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในเชิงนวัตกรรมในระดับมาก พบว่าครูและที่ปรึกษามีอิทธิพลสำคัญต่อการพัฒนาทักษะความคิด

สร้างสรรค์ในเชิงนวัตกรรมของพวกเขามากที่สุด (Wagner, 2018, p.15) แสดงให้เห็นว่าทัศนคติของครูและบรรยากาศในห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องนำเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายมากระตุ้นให้เกิดนิสัยและเจตคติที่ดีด้านทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมแก่นักเรียน และครูพึงระลึกไว้ว่าพลังความสามารถและความเอาใจใส่มีผลต่อการสนองตอบของนักเรียนที่แตกต่างกัน การให้กำลังใจเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงการเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

เมื่อจำแนกลำดับความต้องการจำเป็นด้านทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พบว่า ความคิดริเริ่มและการคิดนิยามใหม่ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ( $PNI_{modified} = 0.295$ ) สอดคล้องกับ สเติร์นเบิร์ก (Sternberg, 2010, p. 325-338) ได้สรุปผลการวิจัยว่าการกำหนดทางเลือกใหม่หรือการคิดนิยามใหม่เพื่อแก้ปัญหา เป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญที่ครูนำไปใช้ในการพัฒนานักเรียนเพื่อให้เกิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดริเริ่มเป็นนิสัย สร้างสิ่งใหม่เป็นธรรมชาติในการทำงาน จึงควรฝึกการคิดริเริ่มสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองให้เป็นนิสัย โดยไม่ต้องรอให้สถานการณ์บีบบังคับแล้วจึงค่อยทำ มีความกระตือรือร้นตลอดเวลา อยากเห็นสิ่งที่ดีกว่าเดิม อยากทำให้ดีกว่าเดิม อยากให้เกิดผลลัพธ์ที่มีพลังมากกว่าเดิม ไม่ควรพอใจกับรูปแบบและวิธีการแบบเดิมหรือผลลัพธ์เดิม และไม่ขึ้นอยู่กับความสำเร็จเดิม ๆ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2557) และสอดคล้องกับการศึกษาในยุค 4.0 ซึ่ง ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ (2561, p. 67) ระบุว่าความคิดใหม่และความคิดต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่ มองเห็นและมองหาประโยชน์และการใช้สอยได้ รวมถึงการมองหาของใหม่มาเพิ่มเติม และการมีสำนึกที่จะสร้างผลงานใหม่ขึ้นมาเป็นทักษะที่สำคัญของนักเรียน

ส่วนลำดับความต้องการจำเป็นด้านทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม พบว่า การคิดนอกกรอบและการคิดแบบกว้างและเลือกวิธีที่ดีที่สุด มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ( $PNI_{modified} = 0.283$ ) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการคิดนอกกรอบและการคิดแบบกว้างและเลือกวิธีที่ดีที่สุดเป็นความสามารถสำคัญที่เป็นพื้นฐานของการนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม โดย โบโน (De Bono, 1990, pp. 5 - 8) กล่าวว่า ปัจจุบันความคิดนอกกรอบมีความสำคัญมากขึ้น เพราะโลกยังคงให้การต้อนรับความคิดแปลกใหม่

อยู่เสมอ การมองแตกต่าง การมองในมุมที่แปลกออกไปเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ ดังนั้นการเพิ่มความสามารถในการคิดนอกกรอบเป็นเรื่องพื้นฐานที่ต้องมีสำหรับบุคคลที่ต้องการความสำเร็จในชีวิต ทั้งนี้เนื่องจากการคิดนอกกรอบและการคิดแบบกว้างสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ การพัฒนาคน เพราะการคิดนอกกรอบจะมีผลโดยตรงในการสร้างการเรียนรู้ การพัฒนางานและพัฒนาองค์กร และยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สมิต สัมฤทธิ์, 2553)

ข้อค้นพบที่ได้ในครั้งนี้เป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในทักษะด้านความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ โดยทำให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มและการคิดนิยามใหม่ และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมในทักษะด้านการคิดแบบกว้าง โดยทำให้นักเรียนเกิดการคิดนอกกรอบและการคิดแบบกว้างให้มากขึ้น ให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษใหม่ ซึ่งจะช่วยเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนรู้จักคิด เรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา สื่อสารและร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต มีทักษะที่สูงในการเรียนรู้และปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านรูปแบบเศรษฐกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมเยาวชนเพื่อก้าวสู่ยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์และอาชีพในอนาคต

### ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

1. สำนักคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรพิจารณาให้การสนับสนุนและส่งเสริมในด้านการอบรมพัฒนา การสัมมนาเชิงปฏิบัติการด้านเทคนิคกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนให้การสนับสนุนสื่อวัตกรรมการสอนที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะกระบวนการคิดด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการคิดเชิงนวัตกรรม

2. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์การบริหารวิชาการ ด้านการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในทักษะด้านความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ และทักษะการคิดเชิง

นวัตกรรมในทักษะด้านการคิดแนวขวางให้มากขึ้น

3. ครูผู้สอนเน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดบรรยากาศทั้งในและนอกห้องเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยการนำเสนอ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ และปรับกระบวนการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริงให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม จึงเป็นประเด็นที่ควรศึกษาต่อว่ามักกลยุทธ์ใดที่สามารถพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนให้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาด้านคุณภาพการบริหารงานวิชาการ เป็นการเพิ่มโอกาสและเสริมความแข็งแกร่งด้านวิชาการให้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนต่อไป



### Reference

- Alqefari, A. (2010). *A study of programmes for gifted students in the kingdom of Saudi Arabia*. The kingdom of Saudi Arabia: Brunel University. Retrieved from <http://bura.brunel.ac.uk/bitstream/2438/4618/1/FulltextThesis.pdf>
- Australian Government, Department of Education. (2009). *Developing Innovation Skills: A guide for trainers and assessors to foster the innovation skills of learners through professional practice*. Retrieved from [https://oce.uqam.ca/wpcontent/uploads/2015/01/1309\\_developing\\_innovation\\_skills.pdf](https://oce.uqam.ca/wpcontent/uploads/2015/01/1309_developing_innovation_skills.pdf)
- Bellanca, J. A., & Brandt, R. S. (2010). *21<sup>st</sup> century skills: Rethinking how students learn*. Bloomington, IN: Solution Tree Press.
- Berdie, D. R., Anderson, J. F., & Niebuhr, M. A. (1986). *Questionnaires: Design and use*. Metuchen, N.J: Scarecrow Press.
- Chaemchoy, S. (2012). *Concept of innovation for school management in the 21<sup>st</sup> century*. Academic Articles. Faculty of Education Naresuan University. (in Thai)
- Chareonwongsak, K. (2014). *Great creative thinking, great future*. Retrieved from <http://www.kriengsak.com/Wally-future-initiatives> (in Thai)
- Cortina, L. (2011). *School administrators and the professional learning of general education teachers related to gifted education. A Delphi study*. Seton Hall University Dissertations and Theses (ETDs), Paper (1421).
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5<sup>th</sup> ed.). New York: Harper & Row.
- De Bono, E. (1990). *Lateral thinking: Creativity step by step*. New York: Harper & Row.
- De Cecco, J. P. (1968). *The Psychology of learning and instruction*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Fleith, D. S. (2010). *Teacher and student perceptions of creativity in the classroom environment*. Roeper Review, 22(3), 148-153.
- Guilford, J. P. (1950). Creativity. *American Psychologist*, 5(9), 444-454. doi: <https://doi.org/10.1037/h0063487>

- Guilford, J. P., & Hoepfner, R. (1970). *The Condition of learning* (2<sup>nd</sup> ed.). New York: Holt, Rinechart and Winston.
- Harkins, A. M. (2008). *Leapfrog principles and practices: Core components of education 3.0 and 4.0*. futures research quarterly, 24(1).
- Hadani, H., & Jaeger, G. (2015). *Inspiring a generation to create: critical components of creativity in children*. Retrieved from [https://issuu.com/bayareadiscoverymuseum/docs/ccc\\_components\\_white\\_paper\\_36\\_x1a](https://issuu.com/bayareadiscoverymuseum/docs/ccc_components_white_paper_36_x1a)
- Horth, D., & Buchner, D. (2014). *Innovation leadership: How to use innovation to lead effectively, work collaboratively and drive results: Centre for creative leadership*. Retrieved from [http://www.ccl.org/leadership/pdf/research/Innovation Leadership.pdf](http://www.ccl.org/leadership/pdf/research/Innovation%20Leadership.pdf)
- Kanjanawasee, S. (2009). *Classical test theory*. Bangkok: Faculty of Education Chulalongkorn University. (in Thai)
- Khammanee, T. (2013). *Science of teaching: Body of knowledge for the effective learning management*. (17<sup>th</sup> ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Printing Press. (in Thai)
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research. *Journal of Educational and Psychological Measurement*. 14, 1978.
- Ministry of Education. (2007). *Manual of school administration in basic education*. Ministry of Education. (in Thai)
- Office of the Permanent Secretary Ministry of Education. (2016). *Educational Statistics in 2016*. Bangkok: Bureau of Policy and Strategy. (in Thai)
- Office of the Permanent Secretary Ministry of Education. (2017). *Ministry of Education Strategic Plan 2017-2021. No 12*. Bangkok: Bureau of Policy and Strategy. (in Thai)
- Prachakul, W. (2006). Measurement of creative ideas. *Academic journal*. 9(2), 14-21. (in Thai)
- Sternberg, R. J. (2010). Creative thinking in the classroom. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 47(3), 325-338.
- Satchukorn, S. (2010). *The application of thinking outside traditional frames*. Retrieved from <http://www.tpa.or.th/tpanews/> (in Thai)
- Sinlarat, P. et al. (2017). *Education 4.0 is more than education*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing Press. (in Thai)
- Sinthapanon, S. et al. (2012). *Development of thinking skills, in accordance with educational Reform*. Bangkok: Technique Printing Press. (in Thai)
- Somabud, A. (2013). *Learning and innovation skills for 21<sup>st</sup> century skills*. Retrieved from <https://teacherweekly.wordpress.com/2013/09/25/learning-and-innovation-skills/>
- Suksawang, S. (2018). *Design thinking: Innovation development tools in the organization*. Retrieved from <https://www.sasimasuk.com/16810879/design-thinking> Design. (in Thai)
- Torrance, E. P. (1974). *Torrance teses of Creative thinking: Norms and technical manual*. Bensenville, IL: Scholastic Testing Service.
- Universalclass. (1999-2019). *Developing innovative thinking skills*. Retrieved from <https://www.universalclass.com/articles/business/developing-innovative-thinking-skills.htm>

- Wagner, T. (2018). *Creating innovator: The making of young people who will change the world*. Bangkok: Bookscape. (in Thai)
- Wayhachat, R. (2009). *Educational Administration in basic education*. (3<sup>rd</sup> ed.). Songkha: Thaksin Book. (in Thai)
- Wisatsiri, P. (2012). *Teaching materials, 2747732 academic administration and educational quality assurance*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing Press. (in Thai)
- Wongwanit, S. (2007). *Needs assessment research*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing Press. (in Thai)
- Wonganutaroj, P. (2010). *Academic administration*. Bangkok: Pimdeekarnpim. (in Thai)

